

sommar 2009

Agblé

nyhetsbrev



Årsmötesprotokoll • Harald minns Togo 1987 • Brev från lärarna

Varje hundralapp gör skillnad

Majoriteten i Togo är självförsörjande bönder, men ytterligare inkomstkällor är nödvändiga för att klara sig under året. Man väver stråmmattor på kvällen, tillverkar tvål, sopborstar, små korgar, bakar bullar eller kakor, rostar nötter eller går till en kvarn för att mala mjöl som man sedan kan sälja. Uppfinningsrikedomen är stor och familjerna försöker sprida ut sina möjligheter till inkomst på så många olika områden som möjligt. Att vara beroende av en enda inkomstkälla gör familjen oerhört sårbar för förändringar, klimatmässiga eller prismässiga.

Ungdomarna på CRASE – byfolkhögskolan vi i Togoföreningen stödjer, har en familj eller släktingar som ser det som en bra investering att sända en son eller dotter dit för en yrkesutbildning. En familjemedlem som kan sy de vackra klänningarna kvinnorna bär eller en son som kan snickra innebär en skicklighet familjen har nytta av i sin strategi att hantera fattigdomen.

Den 23 juni åker jag och Åsa ("sekreterare" i styrelsen) ner till CRASE. Vi ser fram emot att se på de reoveringar som gjorts, även om vi fått se bilder tidigare så ska det bli intressant att se det i verkligheten. Åsa besökte CRASE 1995 så för henne måste det vara stort att komma tillbaka till området nu fjorton år senare. Detta blir min fjärde resa till skolan. Det är alltid nervöst och med blandade känslor jag bokar biljetten. Men jag ser fram emot att träffa alla fantastiska människor som lever och arbetar i området. Det kan vara någon som undrar – så därför vill jag ändå informera om att vi som besöker skolan står för alla kostnader själva. De pengar som samlas in till Svenska Togoföreningen går enkom till att betala ut lön till lärarna på skolan samt i den mån det är möjligt även till reparationer på skolan.

Varje hundralapp gör skillnad, det är inte så mycket för oss men en stor del av en lärarlön i Togo. Jag läste i tidningen häromdagen att en årslön i Guinea Bissau i genomsnitt låg på 1500 kronor. Årslön! Jag läste också en artikelserie i GP om Tanzania där det kostade 3000 kronor att ansluta sig till elnätet. Det var inte många som hade råd med det. Elbolaget klagade över att folk inte anslöt sig.

I området runt CRASE, byarna som ligger utspridda i bergen finns ingen el att ansluta sig till. Jag är säker på att det kommer i framtiden, men det kommer att dröja. Under tiden flyttar ungdomarna från landsbygden in till städerna. De som utbildat sig på CRASE har en chans att försörja sig. Att utöva ett yrke, sömmerska, snickare, hårfrisörerska, smed eller skräddare. De går in i framtiden med ett större självförtroende och en själv-säkerhet som de byggt upp genom alla timmarna de tillbringat i ateljéerna på skolan. För eleverna är CRASE också mycket mer än en yrkesutbildning, umgänget med kompisarna, sportaktiviteter, musik och dans, elevmöten med diskussioner, skriv och läsundervisning är också värdefulla delar.

Miagadogo, (vi ses snart igen)

Eva Nilson, ordförande i Svenska Togoföreningen



Protokoll årsmöte Svenska Togoföreningen 2008-11-08

Närvarande: Åsa Badel, Agneta Blomberg Widegren, Christer Blomberg, Kathy Blomqvist, Håkan Franklin, Ingela Fransson, Eva Nilsson, Ann-Marie Svensson, Dag Svensson, Margareta Matsson och Angelica Olofsson

Årsmötet inleddes av Agneta med bildvisning och en fascinerande reseberättelse från hennes månadslånga vistelse i Togo årsskiftet 1975-76. Hon blev ditskickad av föreningen (Sigge Niwong) med uppdraget att öppna, den för tillfället stängda, skolan igen. Föreningen hade dessutom fått ett miljonbidrag från SIDA.

1. Åsa valdes till mötets sekreterare.
2. Håkan valdes till mötets ordförande.
3. Angelica valdes till mötets justerare.
4. Verksamhetsberättelse 2007-2008:

Informationsverksamhet: Håkan har varit på Mora folkhögskola och Ann-Marie på grundskolan i Gustafs och informerat om Togo och föreningen. Det har utkommit 2 nummer av föreningens informationsblad Agblé. Hemsidan har uppdaterats löpande. Föreningen har fått en egen e-postadress. Korrespondens: Kontakten med skolans rektor och lärare har skett via e-post. Läget på CRASE: Strax innan förra årsmötet byttes rektorn på CRASE ut. Den nuvarande har inte haft lika tät kontakt med oss som den tidigare och inte gjort löpande ekonomiska redovisningar. Antal elever som examinerats i år är; sömnad kvinnor: 8 st, sömnad män: 3 st., frisör: 5 st. samt snickeri: 4 st. Det har hållits ett styrelsemöte under året.

5. Ekonomisk rapport: se bilaga. Läggs till handlingarna.
6. Revisionsberättelse.
7. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.
8. Till ny styrelse valdes:
Ordförande: Eva Nilsson
Vice ordförande: Rainer Hielle
Kassör: Ann-Marie Svensson
Ledamöter: Åsa Badel, Håkan Franklin, Ingela Fransson
Suppleanter: Margareta Matsson, Dag Svensson, Representant för internationella kommittén på Mora fhsk.
9. Till revisorer valdes: Staffan Eklöf och Björn Eriksson
Till valberedning valdes: Catarina Svensson och Agneta Blomberg Widegren.
10. Övriga frågor:

Håkan har inför årsmötet blivit kontaktad av en gammal elev på Togolinjen; Susanne Ljung Adriansson. Hon har skrivit en text om sin vistelse på CRASE som ligger utlagd på www.poeter.se. Håkan läste upp ett stycke som berörde ämnet matvanor och längtan efter svensk mat. Mycket välskrivet, roande och igenkännande tyckte årsmötet.

Eva berättade om sin nyligen godkända D-uppsats som belyser livsvillkoren för eleverna på CRASE. Roligt att CRASE hittat in i den akademiska världen och intressanta slutsatser! Evas uppsats kommer att läggas ut på föreningens hemsida och om det är OK med Susanne kommer det att finnas en länk till hennes text från hemsidan.

Pratstund med Harald Svensson, Långjum

Pappa är nu 82 år och det är drygt 20 år sedan han var i Togo på en tremånaders vistelse. Han reste tillsammans med Molkomsgruppen årskull -87, där vår syster Ann Marie också var med. Pappa hittade i dagarna sin dagbok som han skrev under den tiden och han berättar gärna om sina upplevelser och reflektioner från den tiden. När han berättar låter det som att han var där bara för ett litet tag sedan. Vid en trevlig samtalsstund i skuggan i Dags underbara trädgård passade jag på att fråga lite mer om pappas minnen från Togo och hans reflektioner på hur vistelsen och mötet med människorna på CRASE och i Dunyo har påverkat hans liv.

När Harald var på CRASE så var det rektor Felvi som var ansvarig. Gruppen från Sverige bodde i halva delen av gamla elevhuset, i den andra delen bodde tjejerna på skolan. På kvällarna spelade jag kort med tjejerna, berättar pappa. Vi lagade mat i ett hus bredvid med eldstad, där bodde även en höna som ruvade på ägg, säger pappa. Ett starkt minne som finns kvar är att alla vi mötte var glada och vänliga. "Hej pappa" ropade tjejerna på torget åt mej när jag kom ned i byn, berättar pappa. Det kändes fint och uppskattande att bli kallad för pappa av så många glada ungdomar. Det var mycket rytm, sång, liv och rörelse. Högljutt på ett positivt sätt. Det sågs ut som att de levde mer för dagen, och de tyckte att vi planerade bara för framtiden och inte tog vara på dagen. En kommentar jag hörde var att "Det är ingen idé att tänka på morgondagen, den kommer ju aldrig, den flyttar på sig hela tiden".

Pappa slutade som lantbrukare några år efter sin Togo-vistelse, pga ålder. Dag tog över gården. Pappa berättar att trots att han hade en underbar tid i Dunyo så var det skönt att komma hem. Under tiden jag var borta var det mycket kallt i Sverige. Vattnet frös i ledningarna till grisarna. Min mamma, Margareta och mina syskon som tog hand om gården hade mycket jobb med det. Pappa oroade sig en del för detta. Strax efter han kom hem så gick han Trälänjen på Grebbestads folkhögskola. Kan hända var det min vistelse i Togo som väckte mitt intresse av att snida i trä, säger pappa. Arbetet i snickarverkstaden och snickarläraren Agbekponu inspirerade.

Med hjälp av kniv och trä, har pappa återskapat jordbruksredskap och arbete från den miljö han levte i. Han har även tält många hästar och trä-slevar. Pappa åker gärna ut på utställningar och mässor och visar upp sina alster, men har nu minskat ner på det eftersom han tycker att det är tröttsamt. Han lär också ut att tälja i trä till barn och andra som vill lära sig.

Nu för tiden, berättar pappa, promenerar han en kort runda varje dag och snidar i trä någon figur då och då, men endast på beställning.

Vi slutar vårt samtal med vad som är viktigt i livet. -Det bästa med livet är mina barn och barnbarn, uppger pappa. Sju stycken har det hunnit bli hittills och ett barnbarnsbarn är på väg.

När jag ser resultat av det arbete jag gjort så ger det mej en stor tillfredställelse, säger pappa.

Andra saker som är viktiga är att man ska ha roligt och kul under arbete. Det märkte jag mycket av i Togo, säger pappa. Det var alltid skritt och stoj man såg till att ha roligt tillsammans, samtidigt som man jobbade.

Catarina Svensson/Dag Svensson

Utdrag ur Harald Svenssons dagbok från Togo-besök 1987.

8/1 Kom vi till Togo, efter en fin tur på ett par timmar var vi framme till CRASE. Fint mottagande av lärare och 61 elever. En skola utan el, telefon och postgång. 9/1 Dass med 2 meter undanfäll, ädelträ och magnifikt utsikt över dalen. Rektor Flevi sa att de betraktar oss som ägg, ganska ömtåliga. Em besök i Dunyo, där rektor mfl lärare bor. 2-300 invånare. Hus av lera, cement, plåt och gräs. 10/1 Vi åkte till Kpalime för att vecko-handla med minibuss från Dunyo, avgång 7.30 eller när det var fullsatt. Katekisten är präst, träsnidare, lärare och öl-försäljare i Dunyo. Kyrkan är en enkel ler-byggnad med ett oljefat som klocka. På annat ställe var det en ganska stor katolsk kyrka med församling och på andra sidan gatan en protestantisk. 12/1 Vi hade regnvatten från taket i en bassäng, men om vi skulle dricka skulle det kokas först. Byborna hämtade vatten i bäcken. Bar 20 l på huvudet. Pratade och skrattade, endast kvinnor och barn bar. Oftast hade kvinnorna ett barn på ryggen. Vi började vår utbildning med två svenskar i varje atelje.

En gam kom och skulle ta sig ett lamm eller en kyckling. Det blev ett himla liv bland våra och djurens skyddsänglar så han gav sig av. I ateljéerna var det utbildning i sömnad med vev-maskiner, träslöjd, snideri, smide och aluminiumgjuteri. Vi skulle vara 2 veckor i varje men jag fastnade för träslöjd.

En dag följde jag med Koku och tappa palm-saft. Där var 19 fällida palmer med rotändan uppåt och tapphål vid kronan med ett krus. Två gånger om dagen i 24 dagar tömmer man krusen och gör rent hålet med eld. Efter någon dag kan man dricka vinet, alkoholhalten stiger. Varje palm ger ca 40 liter. Sen får man destillera. Eldar under ett oljefat och en slang genom bäcken i en flaska. Man slänger en skvätt i elden, om det brinner är de 60% alkoholhalt. Det kom en flicka, Gabriella från Boston USA. Skulle vara sylvärd, hon kände mina släktingar i Boston Kaffet blommor och doftar gott. De odlar mycket kaffe, men dricker det ej. En kväll gled en mamba genom fönstret in i höns huset. Vi lyckades slå ihjäl henne. Hon var 2 meter lång. Koku hade en annan gång sett ut en snara för att fånga en agoti vid ett hål, men det gick i en mamba, hon var väldigt arg, när Koku försökte skjuta henne med slangbellsa. Sen gröp hon ned i hålet så långt snaran räckte. Då högg Koku av henne på mitten.



6/2 Vi gjorde ett besök i Rektor Flevis hemby. Fullt med folk, det kom ett par och välkomnade. Skolbarnen marcherade fram med sång och musik. Vi anslöt och kom till torget där hela byn väntade med sång, musik och dans, flera timmar, sen vinkade de av oss vid bussen.

Det mesta av Togo är regnskog. För 60 år sedan var det livsfarligt att gå mellan byarna pga alla kattdjuren. En kille går omkring med bakbundna händer, han är visst tokig. Det har varit så många härliga upplevelser.

Harald Svensson.

Styrelsemötet i Månstad, maj 2009.

En söndag i slutet av maj samlades styrelsen i skuggan av körsbärstråden i Evas trädgård och diskuterade vad föreningen vill ta upp med rektor och lärare på CRASE i samband med Evas och Åsas resa till skolan i slutet av juni. I och med resan till skolan blir det ett bra tillfälle att lära känna den nya rektorn. Vi talade också om de problem som rektorn har tagit upp i sin korrespondens med styrelsen: cisternernas skick, taken på internatet och ateljéerna med mera. Styrelsen kommer att fråga rektorn hur han och myndigheten arbetar med dessa problem och vilka lösningar som de ser. Både rektorn och lärarna har skriftlig kontakt med styrelsen, men vi ser fram emot att få en lägesrapport på plats.

På mötet diskuterade vi även lite om framtiden för CRASE lärare och för föreningens möjligheter att bidra med löner, renoveringar men framför allt vad som händer den dagen fler lärare går i pension. Närvarande på mötet: Eva Nilson, Håkan Franklin, Ann-Marie Svensson, Dag Svensson, Åsa Badel och Ingela Fransson.



Ekonomi i Togoföreningen

Verksamhetsåret 2007/2008

Behållning 1 oktober 2007	54 431 kr
Insamlade medel	53 340 kr
Bidrag lärarlöner och pensioner	39 383 kr
Administrationskostnader	760 kr
Behållning 30 september 2008	67 628 kr

Fram till juni 2009

Insamlade medel	8 889 kr
Bidrag lärarlöner och pensioner 6 mån	23 304 kr
Avgift pg	810 kr
Porto AGBLE	782 kr
Behållning 31 maj 2009	51 621 kr

Varje halvår betalar vi ett bidrag till lärarlöner samt pension till den pensionerade snickarläraren. Då lärarna på CRASE inte får lön från staten, är detta deras hela inkomst för det arbete de lägger ner som lärare på CRASE. Lönerna är troligtvis i lägsta laget men de betalas i alla fall ut regelbundet till skillnad från de statsanställdas löner. Under 2008 höjdes de statsanställdas löner. På årsmötet i november 2008 beslutade vi att höja lönerna för lärarna på CRASE med 40 kr per person och månad.

Lätt att bidra med autogiro

Du kan betala in till Svenska Togoföreningen regelbundet via autogiro om du vill. Om du gör betalningar via Internet så kan du själv ordna regelbundna betalningar till Svenska Togoföreningens bankkonto på Nordea nr 9960-4206738447.

Annars kan du beställa en autogiro-överföring av din bank. Antingen till ovannämnda bankkonto eller till plusgirokonto nr 673844-7.

Vi kan dock inte se vem som har betalat in, så det är bra om du meddelar oss hur mycket och hur ofta du överför pengar via autogiro. Meddela detta till kassören Ann-Marie Svensson, tfn 0243-24 20 26 eller e-post ann-marie.svensson@fc.jak.se.

Ditt bidrag gör nytta!

Gåvoredovisning för tiden

1 oktober 2007 – 30 september 2008

Agneta Widegren, Hässelby	200
Alf Brodin, Mölndal	500
Anna Aronsson, Färnäs	500
Anonym	200
Birgitta Fredriksson, Sollentuna	1 000
Birgitta Svensson, Tråvad	100
Björn Ericson, Borlänge	200
Bo Karlstens, Grycksbo	200
Catarina Svensson, Eskilstuna	100
Dag Svensson, Götene	500
David Lifmark, Falun	250
Elving Falck, Molkom	400
Eva Nilsson, Månstad	500
Forex bank AB	250
G o K-A Kamperin, Molkom	1 000
Gull-Britt Hessel, Vällingby	1 500
Gun Östman, Dala-Floda	300
Gunilla Forssander Karlsson, Molkom	600
Hanna Östman, Sala	500
Harald Svensson, Vara	3 000
Helmi Franklin, Kista	1 000
Håkan Franklin, Karlstad	1 500
Indira Sundvidsson, Brunflo	300
Ingela Fransson, Stockholm	1 200
Inger Raaby, Bastuträsk	300
Internationella nämnden, Mora folkhögskola	29 000
Karin Bertilsen, Säffle	500
KG Mattsson, Väddö	400
Kjell Lärkas, Rättvik	240
Lars Eriksson, Stockholm	400
Lars Åke Mattsson, Kista	400
Lena Olsson, Vänersborg	1 500
Lennart Winberg	600
Margareta Mattsson, Leksand	1 200
Pernilla Jogfors, Kungsängen	400
Rune Selén, Alunda	500
Susanne Lindberg, Kalmar	1 200
Thomas Wallmark, Söderbärke	400
Ulf o Gunnel Källstedt, Malmköping	200
Viola Johansson, Mora	300
Totalt insamlade medel	53 340

Brev från lärarna

Fru Ordförande,

Vi, lärare på CRASE i Kuma-Dunyo, vill önska Er ett mycket gott och lyckligt år 2009. Vi hoppas att vårt samarbete, detta år, kommer att bli varmare för att bringa lycka hos den togolesiska ungdomen. Vi vill tacka alla andra medlemmar i föreningen för alla ansträngningar som de fortsätter göra för att hjälpa CRASE, trots den finansierade krisen. Vi glömmer inte de generösa bidragsgivare som skänker pengar till den svenska Togoföreningen (AST). Vi tackar Er också för lönehöjningen på 2.500F som ni gav till oss från och med januari 2009.

Med hänsyn till alla lovvärda handlingar från AST för CRASE skall lovar vi, lärarna, att på ett outtröttligt sätt bidra till att våra ungdomar blir välutbildade och därmed delta i en minskning av arbetslösheten, utvandringen och med andra ord av fattigdomen i vårt land. Fru Ordförande, tack vare Er energi, har samarbetet mellan CRASE och AST blivit ännu tätare och vi hoppas att ert snart kommande besök kommer att ge en ny andning, en ny värme.

Med vänlig hälsning
Lärarna från CRASE i Kuma-Dunyo.

Maila till föreningen

Har du någon idé, tanke, åsikt eller fundering? Står det fel i adressen på kuvertet till dig? Vad det än är så kan du lätt kontakta styrelsen via mail: kontakt@svenskatogoforeningen.se alternativt: evanilson@hotmail.com. Har du någonting som du vill ha med i ett nummer av Agble? Ett minnesvärt foto från skolan, en liten text om ditt besök i Togo eller en bild från en insamling till Svenska Togoföreningen så skicka det gärna till någon av mailadresserna!

Tre trogna medlemmar avlidna: Sigge och Gunilla Niwong, Borlänge Sigge och Gunilla har under hela sina liv varit engagerade i Afrika-frågor. De bodde tidvis i östra Afrika. De var mycket verksamma i Karagwe-föreningen. Från Togo-föreningens start 1965 har de båda även varit hängivna inspiratörer och stöttepelare för verksamheten i CRASE. **Kjell Lärkas, Rättvik** Kjell blev engagerad i Togo-föreningen under sin tid som elev på Mora folkhögskola, då han var aktiv i den Internationella nämnden. Sedan dess har han troget lämnat gåvor till verksamheten på CRASE.